

Herezje na Śląsku Cieszyńskim

1. Odpowiedz na pytania na podstawie tekstu i wiedzy własnej.

W XIV i XV wieku nasilały się na Śląsku, podobnie jak w Czechach i Polsce ruchy o charakterze społecznym. Wpływy husytów zaznaczyły się wśród biedniejszych warstw społeczeństwa, wśród pospólstwa i chłopów. Z ruchem husyckim łączyła się również część mieszczaństwa i książąt, pragnących się przeciwstawić potędze i wpływom kościoła. Obok ruchów społecznych ważną rolę odegrały ruchy narodowościowe, ponieważ wyższe stanowiska w kościele i administracji były obsadzone przez Niemców. Walka z dominacją Kościoła katolickiego stawała się na Śląsku podobnie jak w Czechach, walką z dominacją języka niemieckiego. Po spaleniu Husa na stosie na soborze w Konstancji, oburzeni jego zwolennicy (profesorowie uniwersytetu opuścili Pragę) wzniesli antycesarskie i antyniemieckie powstanie (1419 r.). Miejski plebs dokonał pogromu niemieckiego patrycjatu w Pradze, obalił radę miejską. W tym roku zmarł król Wacław, a jego następca, brat Zygmunt Luksemburski, znienawidzony w Czechach, musiał wystąpić zbrojnie o prawa do tronu. Poparcia udzielił mu papież. Tak doszło do wojny, w której w latach 1419-1436 odbyły się katolickie krucjaty przeciw heretykom. Początkowo sukcesy odnosili husyci, ale oddziały szlachty czeskiej i (umiarkowanych) oddziałów husytów odnieśli zwycięstwo w bitwie pod Lipanami (30 maja 1436 r.). Wojny husyckie na Śląsku Cieszyńskim nie przyniły takich zniszczeń jak w innych księstwach. Księstwo Cieszyńskie nigdy nie przystąpiło do otwartych walk, prowadząc politykę niezmiernie rozważną. Dlatego książę Bolesław mógł zadbać o rozwój miast, a szczególnie cieszyńskiego rzemiosła. Słabiej natomiast rozwijał się handel, możliwe, że trasy handlowe były nadal niebezpieczne.

- a) Jaka była sytuacja w Kościele katolickim u schyłku średniowiecza?
- b) Jaki wymiar miała walka z dominacją Kościoła katolickiego na Śląsku?
- c) Pracując w 4-osobowych grupach zapiszcie na planszach znane już wydarzenia i rozstrzygnijcie:
 - co to była wielka schizma?
 - dlaczego zwołano sobór do Konstancji?
 - kim był Jan Hus, jakie głosił hasła, które jego oczekiwania zostały wdrożone?
 - który z polityków XV wieku zasłużył na pamięć pokoleń?
- d) Jaki skutek dla Śląska Cieszyńskiego przyniosły wojny husyckie?

Herezje na Śląsku Cieszyńskim

2. Na podstawie tekstu odpowiedz na pytania.

Z listu sprawozdawcy krzyżackiego na Śląsku Marcina Erenberga do wielkiego mistrza z 16 kwietnia 1428 r.

Oni (husyci) jeździli dawniej i jeżdżą jeszcze do dnia dzisiejszego w dziesięć i dwanaście koni, dokąd tylko chcą, czego im nikt nie zabrania, ponieważ część książąt się z nimi pogodziła i porozumiała, a część z nich dzierży miasta dla nich (husytów), w których oni umieszczają i chorych i rannych oraz polecają ich leczyć i przyprowadzić do zdrowia. Oni się także bardzo wzmocnili tymi, którzy przybyli z Czech na Śląsk, a także chłopami, którzy do nich przystąpili, jakich tu jest wielu.

Polska w okresie monarchii stanowej. Wybór tekstów, oprac. R. Heck. Warszawa 1955, s. 215.

- a) Określ rodzaj źródła oraz czas jego powstania.
- b) Czy można wierzyć w autentyczność tego źródła?
- c) Które warstwy społeczne zasilają szeregi walczących taborytów?
- d) Czym był spowodowany taki masowy napływ nowych sił do wojsk taboryckich?
- e) Dlaczego tak długo taborycy odnosili sukcesy?
- e) Korzystając z atlasu, podaj zasięg terytorialny omawianych wydarzeń.

Herezje na Śląsku Cieszyńskim

3. Na podstawie tekstu odpowiedz na pytania.

Z listu biskupa Konrada do wielkiego mistrza zakonu z 21 maja 1428 r.

Czcigodny wielmożny panie i kochany przyjacielu (...). Kacerstwa niestety na sile tak bardzo przybrały i wzmocniły się także przez wielu, którzy w tych krajach do nich przystąpili, a właśnie książęta na Śląsku z nimi pokój zawarli, mianowicie książę Bolko Stary, jego brat książę Bernard, książę Bolko Młody z Opola, książę Jan z Ziębic, książę Ludwik z Oławy i książę Waclaw z Głubczyc, a potem, gdy kacerze powracali z tych krajów do domu, książęta z Raciborza, książę Przemko z Opawy i książę Każko z Oświęcimia i ten z Cieszyna zawarli z nimi pokój, przez co inni książęta na Śląsku, kraje i miasta zostały bardzo osłabione.

Polska w okresie monarchii stanowej. Wybór tekstów, oprac. R. Heck. Warszawa 1955, s. 215.

- Określ rodzaj źródła oraz czas jego powstania.
- Czy można wierzyć w autentyczność tego źródła?
- Jakie emocje można odczytać z listu autora?
- Czego oczekuje autor od adresata listu?

4. Porównaj treści obu źródeł, jakie widzisz podobieństwa?

5. Odszukaj na Youtube film pt. „Jan Žižka (1955) – Battle of Sudomer” i jego podstawie:

- Scharakteryzuj postać Jana Žižki.
- Opisz uzbrojenie wojsk.
- Wyjaśnij w jaki sposób husyci wykorzystywali wozy taborowe?